

Processbeskrivning

Projekt Backa äldreboende

Carina Eriksson
Anna Gustafsson
Eriika Kristiansson

Innan projektstart:

Äldreboendena på Backa-området i Edsbyn hade planer på att anlägga en trädgård. Planen var att de skulle göra det själva med ideell arbetskraft från personalen. En av eleverna i studentgruppen tillfrågades av enhetschefen om hon kunde vara behjälplig med råd och stöd. Då presenterade hon det tvärvetenskapliga projektet som en möjlighet. Enhetschefen nappade på förslaget och presenterade det för verksamhetschefen. En budget på 30,000 kr avsattes till projektet. Kursansvarig lärare godkände projektplatsen.

Uppstart

Ett första utkast till projektplan och tidsplan utarbetades den 7 mars. Carina berättade för oss andra om de önskemål som hon redan fått från personalen och lite om platsens nuvarande utformning. Carina hade redan fått några ritningar från kommunen som vi tittade på. Dock var själva området med det nya staketet inte utritat.

Den 14 mars besökte vi äldreboendet och mötte personalen och enhetschefen. De gav oss mer önskemål om utformningen och vad de vill använda trädgården till. Vi insåg att budgeten förmodligen inte kommer att räcka till alla saker som personalen skulle vilja ha, men kom överens om att vi ska satsa på grunden i första hand (gångar, sittplatser, häckar, träd). Idag finns ingenting på platsen, endast gräsmatta. Personalen och chefen är väldigt engagerade för att trädgården ska bli verklighet. Många i personalen är trädgårdsintresserade och beredda att hjälpa till under anläggning och sedan med kontinuerlig skötsel. På grund av detta måste trädgården vara någorlunda lättskött, därför diskuterade vi att anlägga äng istället för gräsmatta på vissa ställen.

Vi mätte upp området och upptäckte att kartorna vi hade inte var i rätt skala. Osäkert om el- och vattenledningar var markerade på rätt ställe på kartan. Rensnings- och dagvattenbrunnar finns på området som vi måste ta hänsyn till. Vi måste även tänka på att inte plantera träd för nära stängslet så grenar hänger ut mot cykelbanan. Området har en ganska besvärlig form – mycket smal i ena änden och med skarpa hörn. Stängslet är väldigt fult och ganska högt. Önskemålet är att gömma det med hjälp av häckar etc. Det finns även brandtrappor som inte får blockeras.

Vi ringde till Mobackes Trädgårdscenter i Bollnäs och bad dem skicka prislistor över sitt växtmaterial. Tyvärr hade de inte årets listor klara än men de skickade förra årets.

Den 20 mars ritade vi upp området i skala 1:100 efter att ha lyckats räkna ut vad originalkartorna hade för skala. Vi bestämde att var och en skulle rita ett förslag klart till den 16 april som vi kunde presentera för varandra.

Ritning och planering

I ritningsfasen har vi försökt ta hänsyn till sådana saker som behövs i en trädgård för äldre och personer med demens, till exempel bredden på gångarna ska vara rullstolsanpassade, det ska finnas olika platser/rum för umgänge och för avskildhet både i sol och skugga. Växterna ska kunna påminna om svunna tider och inte vara giftiga. Det ska gärna finnas plats för olika sinnesintryck. Vi har planerat in upphöjda odlingsbäddar i terapeutiskt syfte. Dessa saker har vi läst oss till i tidigare kurser och fått information om på studiebesök. En artikel som vi läst är: Känsla och mening i trädgården av Marie Ekdahl och Gunnel Kapusta (examensarbete 10p inom magisterprogrammet på SLU).

Den 17 april hade vi klart fyra förslag till utformning av trädgården. Det var enkla planritningar utan färg då vi kände det var onödigt att lägga ner mer jobb i detta läge. Vi ville att grundstrukturen skulle framträda och inte försvinna i för mycket ”lull lull”. Att det behövs träd och buskar och annat grönt är ju personalen redan införstådda med, så vi behöver inte sälja in en flashig design i vår mening.

Vi kollade priser på material till spaljé och pergola hos Tools i Edsbyn.

Vi insåg att vi kommer att behöva några dagar utöver schemalagd tid för anläggning. Vi har bokat in torsdag och fredag veckan före (29 och 30 maj).

Den 18 april hade vi möte med enhetschefen, ansvarig för fastigheten (Gunnar), vaktmästaren (Jonas) och tre ur personalen för att visa våra ritningar och diskutera fortsättningen. Det bestämdes ett nytt möte den 29 april då personalen ska ha plockat ut de delar ur våra ritningar som de vill ha. Vaktmästaren och fastighetsansvarig skulle märka ut var ledningar finns. Gunnar erbjöd att sponsra med allt material till gångar samt matjord. Jonas tipsade om ett

företag som kan utföra grävningsarbeten, SG Träd och gård. På grund av kort varsel och lite personal kan inte kommunen bistå med grävning. Kommunens entreprenör NCC tror vi är för stora för det här arbetet.

En i personalgruppen har sökt sponsring/bidrag från Lions och EDA. Eventuellt kommer dessa pengar att gå till nya utemöbler.

Vi besökte Tools och fick broschyrer på marksten (offert skickas), pris för hyra av padda och ungefärligt pris för fundament till pergola. Vi besökte även Elektra för att titta på belysning, om det blir aktuellt.

Den 21 april ringde Carina till Lars-Erik på SG Träd och gård. Han var väldigt intresserad av att få vara med och ville att vi ska höra av oss när grävjobbet ska märkas ut. Vi tror att han kan hjälpa oss med bedömning av materialåtgång och frakt.

22 april uppdaterade vi projektplanen och började specificera budgetposter. Carina pratade med Micke på Tools för offert på marksten. Vi diskuterade frågeställningar inför nästa möte på äldreboendet.

Den 29/4 var det dags för möte på Backa igen då vi fick önskemål om vad personalen valt ut ur de tidigare ritningsförslagen som vi lämnat.

Vi talade om att nu ritar vi en slutritning och det är den som kommer att gälla för anläggningen sedan.

Avtalet skrevs under och lades till handlingarna.

Enhetschefen berättade att hon skulle skriva ett brev till de anhöriga och berätta om att det skulle anläggas en trädgård. Ann skulle även framföra att vi var intresserade av hjälp till anläggningen och att de tacksamt tar emot bidrag till budgeten.

2 maj hade vi utmätning på gården och sedan ringde vi om prisuppgifter på olika leverantörer. Vi gjorde även studiebesök på Granngården och tittade på ängsfröblandningar, buskar och träd.

Vi har fått ihop en ganska bra budget men vi har fortfarande inte klart med om vi får någon hjälp att bygga pergolan. Vi har skickat ett mail till Bygg och anläggningslinjen på Bollnäs gymnasieskola, inväntar besked under vecka 19.

Vår budget ligger i dagsläget på 33,000 kronor, så nu väntar vi på ett okay från Ann, så vi slipper ta bort någonting.

7 maj träffades vi i Ockelbo för genomgång av diverse delar som skulle lösas. Anna fick tag på en ansvarig lärare på Byggprogrammet och vi fick tyvärr ett nej, det var för mycket för eleverna redan som skulle hinna avslutas innan examen. Så nu är det bara att hoppas på någon frivillig i Edsbyn, annars får boendet vara utan pergola just nu. Vi kommer hur som helst att förbereda och gräva ner fundamenten på plats. Vi har bestämt oss för att använda färdiga betongfundament som vi bara gräver ner. Vi sparar framförallt tid men även pengar på att inte gjuta egna plintar. Markduken blev dyrare, den kostade 6 kr/m² inte per meter på 5 meters bredd som vi tidigare trodde. Det är lätt att misstolka när man inte är van i branschen. Vi fick tag på en liten plastdamm som man täcker med stenar, vi blev lovade 30 % rabatt på den. Vi fick även bekräftat att vi får rabatt på Mobackes med 20 %. Så med lite plus på något ställe och minus på ett annat så ligger vi kvar på ca 33,000 kr. Vi fick okay från enhetschefen och blev jättenöjda. Vi gjorde en tidsplan för anläggningen och färglade planritningen.

23 maj var det möte i Edsbyn för visning av färdig ritning och bilder. Vi hade rundvandring ute också för att visa hur det blivit efter grävning. Lars-Erik som grävkillen heter hade varit där tidigare och grävt, dock inte riktigt som vi sagt och inte färdigt heller. Han hade grävt för långt

ifrån staketet och det berodde på att staketstolparna var gjutna så att betongen var väldigt utbredd åt sidorna. Men vi måste prata med honom så att han försöker gräva emellan stolparna närmare staketet, annars blir det svårt att få plats med gången. Vi hade nog instruerat honom tyckte vi, men det hade varit bäst om någon av oss varit med när han grävde. Nu gick ju inte det för vi hade andra kurser och han hade inte tid när som helst heller. Bra att ta med sig till nästa gång.

Något positivt denna dag var att en kvinna på boendet ville sponsra ett äppelträd och ett plommonträd till trädgården. Så då minskade vår kostnad lite. Vi var på Granngården och hämtade dammen och fröblandning till ängen. Vi fick ytterligare rabatt på dammen med 50 % istället för 30 %. Bra med lite extra utrymme i budgeten, det kommer alltid till saker undertiden som man behöver införskaffa under anläggningen. Vi var till Tools och lämnade beställningsedel med vilka längder som vi önskar på virket och talade om att vi vill få leverans av varorna torsdagen 29 maj. Även de två paddorna som vi skall hyra skulle levereras då. Växtmaterialet skall hämtas på torsdag morgon i Bollnäs och det gör vaktmästaren Jonas och Carina. Jonas lånar bil på kommunen till det.

Anläggningsstart, dag 1 (29 maj)

Det var riktigt kul att komma på plats för att äntligen få börja arbeta. Det första som Anna möttes av var en traktor som kom med marksten. Klockan 8 kom två arbetssugna tjejer ur personalen, rustade med skottkärror, spadar, krattor mm. Ja, det var minst sagt förvirrande när vi skulle börja, mycket att göra och vad skulle man väl börja med. Häckplantering och gångar var det sagt och det gjorde vi. Men först tog vi hand om växtleveransen som Jonas och Carina kom med. Efter det kom leveransen av virke till pergolan, men inga paddor. Det visade sig att Kramo hade sagt upp avtalet med Tools och att man tydligen skulle vända sig till dem i Gävle eller Bollnäs. Kul, vi hade ju just kommit från Bollnäs med en bil. Men vi hade blivit lovade bara några dagar tidigare att få paddorna levererade så då måste de ju hålla det tyckte killen som kom med materialet. Matjorden hade vi inte beställt eftersom vi visste att vi kunde använda jord som grävdes upp tidigare. Men det såg vi snabbt att det inte skulle räcka. Vi fick tag på telefonnummer och ringde efter jordleverans. Det tog en halvtimme innan de kom, snabba ryck, det är positivt med en känd anläggningsplats på en liten ort. Ett problem var att vi måste göra kanten mot häckplanteringen parallellt med gången, annars skulle materialen kunna blandas. Vi hade en plank som kant och fyllde jord på ena sidan och stenkross på andra sidan. Sen lyfte vi bort plankan och massorna hamnade där dom skulle.

Lars-Erik kom och grävde ur bättre för häckplanteringen och det andra som han hade kvar att göra. Vi jobbade på i stekande solsken och blev tröttare och tröttare. Senare på eftermiddagen fick vi en padda levererad, så det gick tydligen bra ändå. Vi planterade humle och häckplantor så gott vi hann. Det blev ingen lång dag, slutade vid 16 tiden.

Dag 2 (30 maj)

Vi började 7 för att hinna jobba innan det blev så varmt. Den här dagen fick vi två personal plus enhetschefen Ann till hjälp, tur att de vill hjälpa till annars skulle vi inte hinna med. När vi berättar för personer som pratar om anläggningen att vi har ca. två veckor på oss så tror de att vi skojar. Men inte alls, det är bara att jobba tills vi blir klara. Det är ju dessvärre alldeles för varmt för att man skall orka jobba flera timmar än runt åtta. Vi fortsatte med gång och häck mot pergolan. Eriika och Anna mätte ut vart plintarna till pergolan skulle vara och efter det så grävde Lars-Erik. Men det är svårt att få till smala djupa gropar och marken var alldeles för hård för att handgräva. Men det behövdes hackas lite för hand ändå för hålen kom inte exakt på rätt plats. Slitit arbete i värmen att skotta grus och gräva, sen måste vi räkna också för att få plintarna på rätt plats. Nu har vi lärt oss att kryssmäta också. Vi fick hjälp av Jonas att få ner plintarna rakt och i våg och allt som det nu skall vara, tur det annars hade vi not hållit på i flera timmar extra. Jonas sa att man justerar mera noga sedan när stolparna skall på plats både i sidled och på höjden. Jonas och några till karlar har tagit på sig att bygga pergolan på egen tid nästa vecka. Vilken tur att vi har Jonas till hjälp, i den mån han kan och har tid så kommer han med full fart och är mycket mån om att underlätta för oss. Han kör fyllnadsmassa och tippar med en liten traktor, över staketet på gångarna. Senare på eftermiddagen så körde Carina igång med att padda gångar, det blev stor skillnad på hårdheten. Carina ringde febrilt hela eftermiddagen för att få tag på någon ansvarig på Tools om hur vi skulle göra med paddan över helgen. Vi vill ju inte betala för att den bara står där och inte blir använd. Men ingen ville prata med oss om detta så paddan fick stå helt enkelt. Vi avslutade dagen strax före fyra, nära till värmeslag.

Dag 3 (2 juni) 07.45-16.00 och 18.30-20.30

Våra medhjälpare, fyra personer kom redan kl. 07.00. Vi hade inte sagt någon tid, men de kärrade in marksten och la i fina buntar lite här och var längs gången. Bra initiativ att de gjorde något och inte bara stod och väntade på oss. Lars-Erik kom och grävde för träden och skalade av grässvålen där ängen skall anläggas. Det var meningen att han även skulle gräva djupare för syrérbersån, där var marken stenhård. Men när man inte kan vara på alla ställen själva så missas det lite här och där. När han åkt därifrån så upptäckte vi att han inte grävt ur där han skulle. Arbetet fortlöpte och vi svettades vidare.

Yngve och Mirjam kom på besök 11.20 så vi berättade och visade runt. Vi hade funderingar när det gällde beskärning av buskar och träd. Enligt killen på Mobackes så skulle vi klippa ner häcken och klippa träden så fort vi planterat. Men enligt litteratur så varierar det när och hur man ska göra med det. Mirjam tyckte absolut att vi skulle vänta med det, helst till våren. Så vi får skriva in det i skötselplanen. Sen var det ängen som vi hade lite funderingar på. Vi undrade om jorden var för näringsrik och sedan så blir det äng i en slänt. Vi fick tips och råd av Mirjam så det blir nog bra den dagen det blir dags för det. Annars verkar de rätt nöjda med vårt arbete och förstod att vi hade fullt upp med att hinna bli klara i tid.

Carina ringde Lars-Erik och berättade att han missade att gräva för syrérbersån. Han kanske kunde komma och gräva under morgondagen.

Vi bestämde att vi skulle åka tillbaka på kvällen bara vi tre och planera, planera och vattna. Det var skönt att bara vara vi tre utan ivriga personer som drar och sliter i en och frågar saker hela tiden, det blir jobbigt för huvudet speciellt. Sedan tappar man fokus och hoppar från den ena saken till den andra för att man ska visa. Så det är väl ett störande moment när man har personer utifrån som ska hjälpa till. Men utan dem har vi inte klarat oss heller så vi får göra det bästa av situationen. Även fast vi gjorde ett schema för vad vilka arbetsuppgifter vi skulle göra och vilka som skulle göra vad så var det svårt att hålla sig till det. Man måste anpassa sig till verkligheten och försöka dela upp sysslorna så gott det går ändå. Vi är ju styrda av grävare, material osv.

Dag 4, (3 juni)

Vi hade hjälp av 2-3 personer under dagen. Vi planterade klart häcken, planterade fruktträden och sedan kärrades det grus och jord om vartannat. Jonas kom med en elektriker och kopplade in

uttag för stendammen. Ann hade ordnat sponsring av elmaterial hos Elektra. Dammen kom på plats och fungerade som den skulle. Vi fick hjälp av Jonas att få in stensmjöl på gångarna. Carina och några till började med att lägga marksten längs gångarnas kanter. Anna krattade, skottade fyllnadsmaterial och vattnade de ytor som Eriika skulle padda. Vi blev klara med paddan under eftermiddagen och vi behövde inte betala för att vi hade den stående över helgen, som tur var. Med facit i hand så var det ju bra att vi endast fick en padda.

Lars-Erik kom förbi på em. och sa att han hade fullt upp. Vi fick tips om en annan person som utför grävarbeten. Hoppas bara han har tid! Det var en kille som Carina gick i skolan med visade det sig och hon ringde honom och han hade tid att komma före sju morgonen efter. Perfekt! Åter tur med liten ort och att folk verkar vilja hjälpa till. Anna åkte hem 16.30 och de andra höll på ett tag till.

Dag 5, (4 juni)

Före sju kom grävkillen som gjorde jobbet på 15 minuter, det var inget vi behövde betala utan det fick gå på kommunens jobb som skulle grävas efter vårat. Bra för vår budget. Vi har bara utnyttjat 30 timmars grävjobb, så vi ligger lite på plus.

I dag såg det tunt ut på förstärkningsfronten. Det kom en kvinna först, sedan två till i några timmar. Vi delade upp oss så att två personer skottade matjord och fyllde dit syréerna skall planteras, de andra två lade marksten. Anna var tvungen att åka hem tidigare och då kom det som tur var en personal till för att hjälpa till. Så då var de totalt fyra personer. Markstensläggningen gick tungt i värmen, dessutom var vi tvungna att gräva ut ganska djupt på ena sidan av gången för att få den någorlunda i våg. Ett positivt besked var att Jonas kommer att bygga pergolan med hjälp av en person till, de startar på torsdag eftermiddag.

Dag 6, (5 juni)

Vi fick hjälp av två personer fram till lunch, därefter bara en. Anna var inte med idag på grund av skolavslutning. Ett tips till nästa år är kanske att inte lägga detta projekt i skolavslutningsveckan. Måbärshäcken, ornäsbjörken och näverhagg planterades. Annars fortsatte vi med markstensläggning och kärning och krattning av stensmjöl. Hoppas vi hinner klart detta nästa vecka! Vi började även med det tunga jobbet att kärna ut uppgrävda massor som inte behövs någonstans. Det har varit ett problem hela tiden på denna yta att veta var massorna ska läggas utan att de blir i vägen för någonting eller hamnar för långt bort. Nu har vi ju ibland varit beroende av Jonas och hans lilla traktor för att få in gångmaterialet i någorlunda snabb takt, annars har vi fått kärna det för hand. På eftermiddagen kom Jonas och en man till och började med pergolan. Ann ringde och berättade att Lions skulle sponsra med 4,000 kronor till trädgårdsmöbler.

Dag 7, (8 juni)

Carina och Anna planterade klematis och vildvin vid pergolan. Vi fick överblivna panséer som personalen bytt ut mot andra sommarblommor på framsidan. Vi planterade ner några vid ena äppelträdet och resten vid grillplatsen. Ännu har vi inte fått tag på någon cementring till grillen, den är försvunnen.

Jonas och Roger kom för att bygga klart pergolan. Vi fick hjälp av en ur personalen att kärna stensmjöl. Carina lade mera kantsten och Anna krattade ut stensmjöl. Vi lade på barkmylla och vattnade växterna och gruset.

Dag 8, (9 juni)

Äldreboendet har köpt pallkragar som placerades ut på olika ställen och målades av personalen. De fylldes sedan med jord. Vi körde in mer stenmjöl, krattade och lade kantsten. Ängen markberedes också. Plantor inhandlades till fontänen. Kl. 13.00 kommer tidningen Ljusnan.

Arbetet kommer att fortsätta under måndag och tisdag v.24, det återstår att göra klart gångarna och anlägga ängen, sedan städa upp på området.